

УДК 355.457.2:358.11.6 (043.3)

М. О. Єрмошин, І. Ю. Бірюков, С. П. Купін

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО РІШЕННЯ КОМАНДИРА ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ ВНУТРІШНІХ ВІЙСЬК НА УЧАСТЬ У ПРИПИНЕННІ МАСОВИХ ЗАВОРУШЕНЬ

Сумнів нерішучості вільний, але рішення необхідне.
Фейсрбах

Визначено проблемні питання щодо вироблення рішення командира військової частини внутрішніх військ на участь у припиненні масових заворушень.

Постановка проблеми. Серед основних завдань, що виконують внутрішні війська МВС України (ВВ), – охорона громадського порядку (ОГП), забезпечення проведення масових заходів та участь у ліквідації масових заворушень [1 – 3]. Керівними документами [3] визначено завдання з приймання рішення командиром на виконання поставленого завдання, а саме: оцінити обстановку, провести рекогносцирування, оформити своє рішення, організувати взаємодію і зв'язок. Підходи, наведені у керівних документах, визначають тільки порядок приймання рішення, а питання щодо методів роботи органів управління військової частини внутрішніх військ на участь у припиненні масових заворушень – не повною мірою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні є значна кількість праць стосовно приймання рішення командиром [4 – 7]. Однак питання щодо вироблення раціонального варіанта рішення командиром з використанням методів математичного моделювання у внутрішніх військах висвітлені в літературі недостатньо.

Метою статті є формування переліку чинників, які більшою мірою визначають складність приймання рішення командиром військової частини на участь у припиненні масових заворушень.

Виклад основного матеріалу. Рішення командира військової частини внутрішніх військ на участь у припиненні масових заворушень складає основу організації та проведення всіх заходів щодо підготовки та припинення масових заворушень. Саме рішенням, прийнятим командиром до припинення масових заворушень та у їх перебігу, здебільшого визначаються результати дій військ. Тому правильне рішення командира, що ґрунтується на правильному прогнозі майбутньої ситуації, є важливою умовою успіху. Прогноз, або передбачення, – це інформація, передана в систему управління для вироблення рішення. Таким чином, прогноз майбутніх дій ВВ є одним із складників процесу вироблення рішення.

Вироблення рішення – це процес вибору одного з можливих альтернативних способів дій ВВ для виконання поставленого завдання. На практиці

вибрати той чи інший спосіб дії, тобто прийняти рішення, можна лише на підставі аналізу значень низки суперечливих показників. Тому головною проблемою вироблення рішення є пошук розумного компромісу між цими суперечливими показниками в інтересах досягнення максимальної ефективності дій підрозділів ВВ. Вироблення рішення здійснюється *паралельно* приведенню ВВ у *готовність* до виконання поставленого завдання.

Рішення на участь у припиненні масових заворушень приймає командир, який несе за нього особисту відповідальність, а не ті, хто пишуть алгоритми дій ВВ під час припинення масових заворушень. У підготовці даних для вироблення рішення беруть участь практично всі органи управління військової частини внутрішніх військ відповідно до їх функціонального призначення. Тому у визначенні методу вироблення рішення повинна знайти своє відображення робота не тільки командира, але й посадових осіб, що беруть участь у підготовці даних для приймання рішення і його оформлення. Мають бути враховані: стиль роботи командира, його особисті якості, підготовленість і досвід роботи; умови обстановки, особлива наявність директивного часу, що визначив вищестоящий командир на вироблення рішення, і новизна даних обстановки; склад посадових осіб і технічних засобів, що залучаються до підготовки даних, аналізу й оцінювання можливих варіантів рішення; розподіл функцій між посадовими особами у процесі підготовки рішення і порядок їхньої роботи; вироблення й оцінювання можливих варіантів замислу рішення на участь у припиненні масових заворушень і прийняття рішення у цілому; порядок оформлення рішення і доведення його до виконавців.

Вироблення рішення на участь у припиненні масових заворушень є одним із найскладніших процесів управлінської діяльності командира, штабу й інших органів управління ВВ, у якому потрібні компетентність, висока тактична підготовка, знання та навички використання техніки управління, особливо засобів автоматизації, і математичного моделювання дій ВВ за ситуаціями.

© М. О. Єрмошин, І. Ю. Бірюков, С. П. Купін

Рішення на участь у припиненні масових заворушень командир може приймати у будь-яких умовах обстановки, включаючи кризові ситуації та вкрай обмежений час. Однак воно має бути вчасно прийняте, всебічно обґрунтоване та забезпечувати раціональну реалізацію можливостей підлеглих підрозділів ВВ і виконання завдань у встановлений термін і з найменшими втратами. Для цього потрібні: чітке усвідомлення командиром мети та завдання; всебічна й об'єктивна оцінка обстановки; творчий підхід командира до формулювання замислу рішення на участь у припиненні масових заворушень; визначення завдань підрозділам ВВ, основ їх взаємодії, забезпечення й управління з використанням досвіду.

Порядок роботи органів управління з вироблення рішення на участь у припиненні масових заворушень починається з моменту одержання завдання або встановленого сигналу і здійснюється у такій послідовності: усвідомлювання завдання, розрахунок часу та вибір методів роботи, орієнтування підрозділів ВВ до майбутніх дій; доведення завдання до заступників і видача вказівок про підготовку даних для вироблення рішення; видача попередніх розпоряджень; оцінювання обстановки; визначення замислу рішення на участь у припиненні масових заворушень; визначення завдань і доведення їх до підлеглих підрозділів ВВ; визначення основних питань взаємодії та забезпечення бойових дій; визначення основ управління підрозділами; оформлення й оголошення рішення, подання його на затвердження старшому командиру [1, 2, 7].

Кожний етап має свій зміст, цілеспрямованість, логіку і може виконуватися тим чи іншим методом залежно від конкретних умов обстановки та інших факторів і, насамперед, від наявності часу.

Підготовка вихідних даних – найбільш складна робота, і до неї командир залучає своїх заступників, керівний склад штабу та інших органів управління. Вони готують необхідні довідкові дані, проводять розрахунки і доповідають свої пропозиції щодо рішення.

У формулюванні рішення особливо виявляються розум, талант, воля, досвід, інтуїція командира, його вміння передбачати хід бойових дій. Залежно від кількості та складу посадових осіб, що залучаються командиром до підготовки рішення, можна виділяти такі методи роботи [7]:

- усю роботу з підготовки рішення здійснює сам командир;
- командир залучає обмежений (мінімально необхідний) склад офіцерів управління;
- одні питання рішення командир розробляє сам, інші – разом з посадовими особами штабу.

Вибір методу визначається характером

отриманого завдання та складністю обстановки, часом, що відведений на підготовку даних і вироблення рішення, повнотою даних, які мають командир і штаб до моменту прийняття рішення, ступенем підготовленості і стилем роботи штабів, командира та деякими іншими факторами.

Якщо час вкрай обмежений, а обстановка істотно не змінюється, то вироблення рішення командиром може здійснюватися методом заслуховування коротких довідок від заступників і начальників служб. У цьому випадку після оцінювання обстановки і визначення замислу рішення на участь у припиненні масових заворушень здійснюється одночасно видача попередніх розпоряджень підлеглим підрозділам ВВ.

Коли часу достатньо, командир вивчає всі попередньо підготовлені штабом матеріали за можливими варіантами рішення щодо одержання завдання. Для вироблення раціонального варіанта рішення проводиться аналіз варіантів можливих дій підрозділів ВВ методами математичного моделювання за допомогою персональних електронних обчислювальних машин. Для цього потрібно спочатку побудувати модель участі у припиненні масових заворушень підрозділів ВВ, а потім за результатами такого моделювання вибрати найбільш доцільні способи виконання завдання, напрямки зосередження основних зусиль ВВ.

Для всебічного оцінювання можливостей ВВ розглядається достатньо способів участі ВВ у припиненні масових заворушень, а з них командир вибирає один-три варіанти дій ВВ. Аналіз, оцінювання і визначення найбільш раціонального з них здійснюють із застосуванням кількісних методів, що базуються на методах математичного моделювання [1].

Раціональним варіантом слід вважати такий, за яким досягається виконання поставленого завдання у заданий термін при найменших втратах особового складу, зброї, бойової і спеціальної техніки. Відповідно до вибраних варіантів участі ВВ у припиненні масових заворушень визначаються завдання підлеглим підрозділам ВВ, порядок їх взаємодії, забезпечення й управління.

Рішення вважається прийнятим, коли командир, зробивши остаточний вибір і визначивши варіанти участі ВВ у припиненні масових заворушень, у цілому сформулював замисел, оголосив його керівному складу та іншим органам управління у частині, що їх стосується.

Водночас командир дає вказівки заступникам і начальникам служб про порядок доведення завдань до підрозділів і підтримки їхньої боєздатності у процесі виконання прийнятого рішення і завдань,

що раптово виникають. Крім того, він дає вказівки щодо завершення планування участі ВВ у припиненні масових заворушень, організації взаємодії, забезпечення дій і управління [3].

Усвідомлювання завдання є першою основною ланкою процесу вироблення рішення на участь ВВ у припиненні масових заворушень, тому що воно формує спрямованість думки командира, визначає область пошуку найдоцільнішого рішення. Не знаючи обставинки, правильно усвідомити отримане завдання неможливо, тому усвідомлювання завдання слід розглядати як процес, що нерозривно пов'язаний з оцінюванням обставинки за даними штабів на момент одержання завдання. На різних етапах процесу вироблення рішення командира потрібна різна глибина знання обставинки. На етапі усвідомлювання завдання йому в загальному випадку достатньо знання поточної обставинки про стан громадського порядку в районі несення служби, стан сил і засобів, що застосовуються для попередження правопорушень і боротьби зі злочинністю, про місцевість, метеорологічні та інші умови обставинки.

Усвідомлювання командиром завдання включає: ознайомлення із завданням і замислом старшого командира (начальника), із своїм завданням; визначення ролі та місця підлеглих підрозділів ВВ в охороні громадського порядку; ознайомлення із заходами, які проводяться органами внутрішніх справ, місцевими державними адміністраціями та громадськими організаціями щодо додержання громадського порядку; вивчення завдань сусідів і порядку організації взаємодії між підрозділами внутрішніх військ, органами внутрішніх справ та іншими зацікавленими органами; урахування термінів готовності ВВ.

Робота щодо усвідомлювання завдання може проводитися різними методами. За наявності достатнього часу на підготовку командир усвідомлює завдання один чи у присутності заступників та інших начальників за списком. Останні посадові особи знаходяться на своїх робочих місцях, готують дані, які можуть бути потрібні командиром під час усвідомлювання завдання. У разі обмеженого часу на підготовку у процесі усвідомлювання командиром завдання, крім зазначених посадових осіб, можуть бути присутніми інші начальники служб за вказівкою командира, а також один-два офіцери групи опрацювання документів для оформлення рішення командира, запису його вказівок і підготовки попередніх документів з доведення завдань до підрозділів ВВ. Це дає змогу командиром оперативно довести до підлеглих завдання, зробити розрахунок часу, визначити заходи, які необхідно провести негайно для підготовки підрозділів ВВ до

участі у припиненні масових заворушень, дати вказівки, які дані та розрахунки повинні підготувати йому штаб і служби для вироблення обґрунтованого рішення.

Правильне розуміння завдання та замислу старшого командира дозволяє командиром уявити мету участі у припиненні масових заворушень і намічені старшим командиром засоби, терміни і способи її досягнення, де зосереджуються основні зусилля військ.

Потім командир усвідомлює своє завдання. Від того, наскільки правильно він усвідомить поставлене завдання, залежатиме вся подальша робота з підготовки. Під час з'ясування завдання командир визначає: яких результатів повинні досягти підлеглі підрозділи ВВ у ході припинення масових заворушень; у якому складі й у взаємодії з ким їм доведеться виконувати завдання; які напрямки зосередження основних зусиль підрозділів; час готовності до дій ВВ.

У процесі усвідомлювання завдань сусідів командир визначає, якою мірою їхні дії можуть вплинути на виконання завдання підлеглими підрозділами ВВ з охорони громадського порядку, що потрібно уточнити під час організації взаємодії з ними.

На основі усвідомленого завдання проводиться розрахунок часу, визначаються метод роботи органів управління та порядок підготовки і здійснюється орієнтування підрозділів ВВ на участь у припиненні масових заворушень шляхом видачі їм попередніх розпоряджень. Розрахунок часу, виходячи з установлених термінів готовності до дій, за вказівкою командира виконує начальник штабу. У процесі цього розрахунку визначається час, необхідний для вироблення рішення, постановки завдання підрозділам і планування, безпосередньої підготовки підрозділів ВВ до участі у припиненні масових заворушень. Розрахунок часу як документ (План роботи) підписує начальник штабу і затверджує командир. На підставі затвердженого командиром розрахунку часу штаб коригує термін виконання заходів.

Командир дає вказівки начальнику штабу, які попередні розпорядження видати підлеглим і які дані підготувати для вироблення рішення. Відповідно до вказівок начальник штабу конкретизує ці стани, ставить завдання офіцерам штабу і погоджує їхню роботу з роботою начальників служб. При цьому він може довести порядок роботи командира і видати їм вказівки: кому, що і до якого часу виконати.

Під час постановки завдання начальник штабу ВВ вказує [3]:

– начальнику оперативного відділення (заступнику начальника штабу) – які попередні розпорядження підготувати і до якого терміну

видати їх підрозділам; які додаткові дані і до якого терміну підготувати для оцінювання обстановки; які розпорядження дати й у якому вигляді їх доповісти; який порядок оброблення документів; які заходи провести у порядку перебудови системи управління; що проконтролювати і яку допомогу надати підлеглим командирам і штабам;

– начальнику розвідки – які додаткові дані про стан громадського порядку і до якого терміну зібрати і коли доповісти висновки; які завдання розвідки і порядок її ведення; які заявки подати у вищестоящий штаб і які дані запросити у сусідів; які документи і до якого терміну опрацювати;

– начальнику зв'язку – які можливі зміни у підрозділах ВВ; який зв'язок і до якого часу розгорнути; які заходи щодо забезпечення прихованості переговорів за допомогою технічних засобів зв'язку; які заходи захисту засобів зв'язку від завад і високоточної зброї.

Іншим офіцерам начальник штабу ставить завдання у разі необхідності.

Усвідомивши завдання і видавши необхідні вказівки та розпорядження, командир спільно зі своїми заступниками і начальниками служб приступає до оцінювання обстановки.

Під обстановкою розуміється сукупність усіх факторів, які різною мірою прямо чи побічно можуть вплинути на підготовку, перебіг і результати припинення масових заворушень. Усі різноманітні фактори обстановки для зручності їхнього оцінювання поєднуються в основні групи, що називаються *елементами обстановки*, зокрема такі:

– стан громадського порядку в районі несення служби;

– стан та боєздатність сил і засобів, що застосовуються для попередження правопорушень і боротьби зі злочинністю;

– місцевість та інші умови обстановки.

Оцінювання обстановки полягає у послідовному вивченні й аналізі наявних даних про всі елементи обстановки, у виявленні умов, що утруднюють чи полегшують виконання завдання, й у визначенні заходів з обстеження дій, що перешкоджають ефективному використанню сприятливих факторів обстановки (див. рис. 1).

Висновки з оцінювання обстановки є основою для вироблення замислу та інших елементів рішення на участь у припиненні масових заворушень. Чим повніше командир знатиме обстановку, чим достовірнішим буде його прогноз, тим менше прорахунків він допустить під час ухвалення рішення, ефективніше зможе застосовувати наявні сили і засоби для виконання завдання.

Безпосереднє управління підготовкою вихідних

даних, які необхідні командиром для всебічного оцінювання обстановки, покладається на начальника штабу. Обсяг і ступінь вивчення й аналізу даних обстановки залежать від наявності часу та ланки управління. Виходячи з конкретних умов обстановки і характеру отриманого завдання її оцінка може проводитися у повному обсязі чи тільки за окремими елементами.

Залежно від наявного часу командир, оцінюючи обстановку, може заслухати короткі доповіді з питань, що його цікавлять, чи тільки висновки відповідних начальників, розглянути лише деякі недостатньо ясні елементи обстановки, ознайомитися з окремими розрахунками, обговорити найбільш важливі питання стосовно оцінювання обстановки зі своїми найближчими помічниками.

У процесі вироблення рішення на участь у припиненні масових заворушень командир прагне досягнути *трьох основних умов*, зокрема таких, як максимальна ефективність заходів з припинення масових заворушень; стабілізація громадського порядку; найменші втрати підрозділів ВВ.

Під час оцінювання *стану громадського порядку* в районі несення служби з ОГП визначаються:

– загальна характеристика стану правопорушень у районі несення служби;

– кількість і характер учинених на вулицях та в інших громадських місцях злочинів, адміністративних правопорушень;

– випадки групових порушень громадського порядку;

– найбільш імовірні місця для вчинення злочинів, порушень громадського порядку, появи або переховування злочинців.

Узагалі визначаються ділянки зосередження основних зусиль військових нарядів і порядок несення ними патрульної служби, заходи щодо попередження можливих злочинних проявів.

Під час оцінювання *сил і засобів, що застосовуються* для попередження правопорушень і боротьби зі злочинністю, визначаються:

– укомплектованість військової частини (підрозділу) особовим складом, зброєю, транспортом і засобами зв'язку;

– позитивні сторони та недоліки під час виконання службових завдань, причини недоліків, реальність і дієвість заходів, що проводяться з метою підвищення якості несення служби;

– можливості виконання завдань при встановленому обсязі служби військової частини (підрозділів);

– рівень бойової готовності, навчання та військової дисципліни, моральний стан і досвід особового складу під час несення служби;

– стан засобів матеріально-технічного забезпечення;

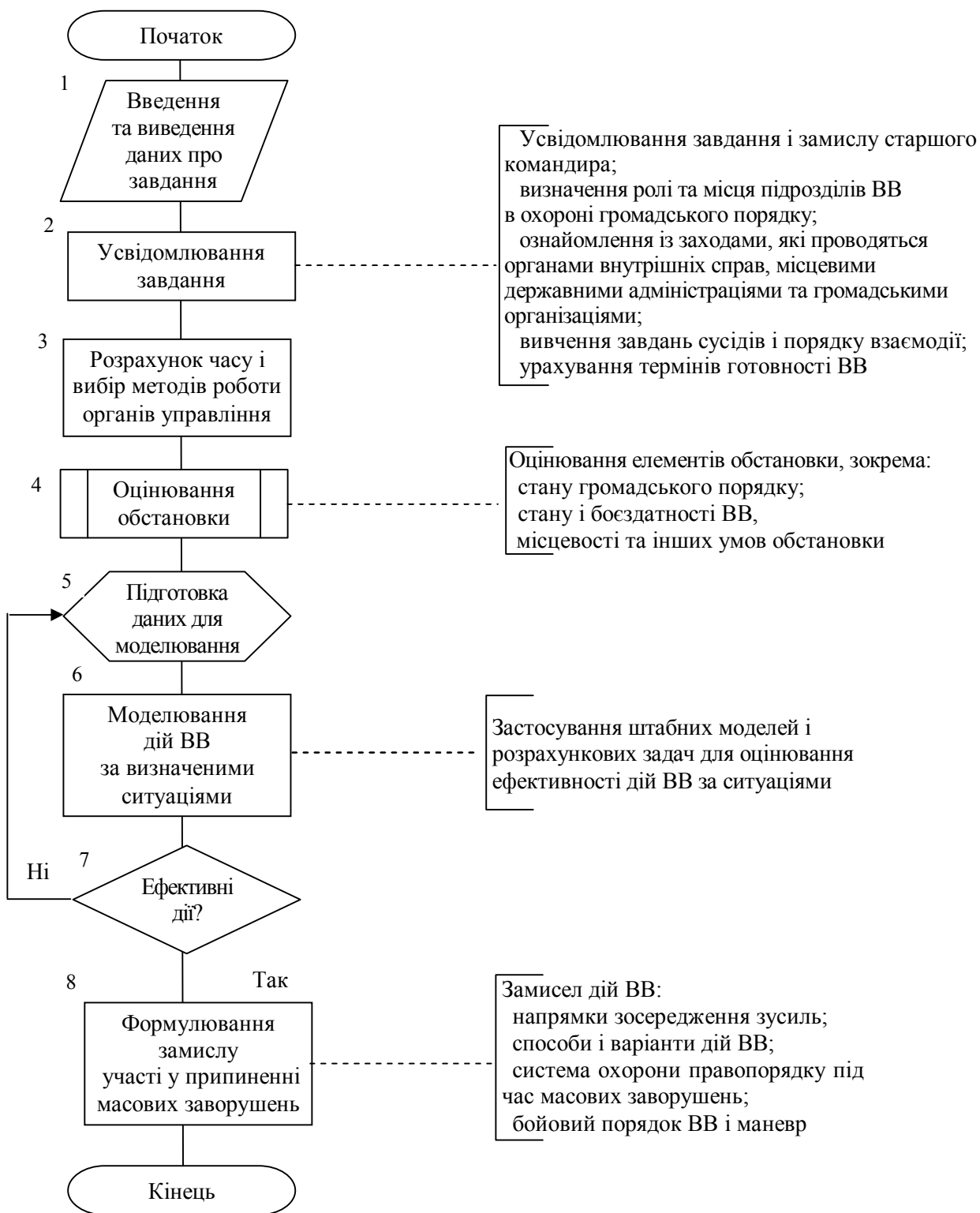

Рис. 1. Метод роботи командира і штабу ВВ у процесі вироблення замислу з оцінювання обстановки за її елементами

– наявність у районі несення служби інших військових частин (підрозділів), органів внутрішніх справ та їх можливості надання допомоги в ОГП;

– наявність і місця несення служби нарядів добровільних громадських формувань.

Узагалі визначаються: завдання і заходи щодо підвищення готовності військової частини

(підрозділів) до застосування, щодо зміцнення військової дисципліни та морального стану особового складу, порядку та організованості, стосовно поліпшення навчання і тилового забезпечення частини (підрозділів, військових нарядів); допомога, яку можуть надати старший командир і старший оперативний начальник; обсяг служби кожному

підрозділу та службове навантаження на особовий склад; можливості надавати сусідні наряди військових частин, підрозділів органів внутрішніх справ і добровільні громадські формування в ОГП; заходи щодо організації з ними взаємодії; час і порядок несення служби військовими нарядами.

Під час оцінювання умов обстановки штаб аналізує й оцінює фізико-географічні, кліматичні, гідрометеорологічні, економічні, соціально-політичні та релігійні умови, інженерне обладнання території з урахуванням їхнього впливу на майбутню участь у припиненні масових заворушень, а також радіоелектронну, радіаційну, бактеріологічну (біологічну) обстановку. З цього аналізу роблять висновки із зазначенням характеру впливу різних факторів умов обстановки та стану ВВ на успішність виконання завдання.

У процесі оцінювання умов обстановки визначаються:

– наявність і стан маршрутів висування в райони несення служби; місця скупчення громадян (магазини, ресторани, кафе, клуби, кінотеатри, зупинки транспорту та ін.);

– режим роботи підприємств, культурно-освітніх та інших установ у районах несення служби військовими нарядами;

– стан і час освітлення вулиць, дворів, парків, бульварів, скверів та інших місць у районі несення служби;

– наявність телефонної мережі і можливість використання її військовими нарядами під час несення патрульної служби;

– вплив пори року та метеорологічних умов на організацію служби військових нарядів та використання транспортних і технічних засобів.

Узагалі визначаються: способи несення служби військовими нарядами на маршрутах патрулювання; місця, де найімовірніше порушення громадського порядку і злочинні прояви; маршрути висування підрозділів у райони несення служби; порядок взаємодії військових нарядів з урахуванням можливого характеру дій злочинців; заходи щодо матеріально-технічного і медичного забезпечення військових нарядів служби; порядок взаємодії військових нарядів з урахуванням можливого характеру дій злочинців; пункти збору військових нарядів після закінчення служби.

Робота командирів і штабів щодо оцінювання обстановки може проводитися методами: 1) оцінювання обстановки за її елементами та 2) оцінювання обстановки за елементами рішення або замислу (див. рис. 2). На практиці частіше використовується перший метод (оцінювання обстановки за її елементами), коли послідовно оцінюються стан громадського порядку в районі несення служби, стан та боєздатність сил і засобів,

що застосовуються для попередження правопорушень і боротьби зі злочинністю, місцевість та інші умови обстановки. За результатами аналізу кожного з цих елементів обстановки роблять часткові висновки, які потім зіставляються й узагальнюються з метою вироблення замислу. Цей метод забезпечує найбільшу повноту аналізу обстановки, однак потребує великих витрат часу.

Метод оцінювання обстановки за елементами замислу припускає послідовний аналіз впливу конкретних даних, що характеризують обстановку, на визначення і формулювання кожного елемента замислу участі ВВ у припиненні масових заворушень, завдання підрозділам, основ взаємодії, забезпечення й управління [7].

Цей метод дозволяє скоротити час на вироблення рішення в простих умовах обстановки, тому що потребує уточнення лише окремих елементів рішення чи окремих завдань ВВ. Однак у разі різких змін обстановки і необхідності прийняття рішення на весь період участі ВВ у припиненні масових заворушень його застосування є складним.

Таким чином, найважливіший обов'язок штабів під час усвідомлювання командиром завдання й оцінювання обстановки – це вчасно забезпечувати командира вичерпною та перевіреною інформацією про обстановку, підготувати всі необхідні розрахунки, висновки та пропозиції і водночас самостійно, зі знанням справи вирішувати ті питання, якими штаб повинен займатися з обов'язку своєї служби й у рамках своєї компетенції.

Після усвідомлення завдання, оцінювання обстановки та проведення розрахунків, підготовлених штабом, командир визначає замисел участі ВВ у припиненні масових заворушень, у якому зазначаються: напрямки зосередження основних зусиль ВВ; способи та тактичні прийоми, варіанти дій ВВ з припинення масових заворушень; система охорони правопорядку в районі масових заворушень; бойовий порядок ВВ та варіанти маневру й умови їх здійснення. Спосіб дій ВВ – це порядок застосування сил і засобів ВВ для виконання завдання. Тактичний прийом – частина способу дій ВВ. Варіант дій ВВ – це спосіб або сукупність способів, що визначені командиром.

У результаті замисел участі ВВ у припиненні масових заворушень як особиста думка командира повинен визначати:

– загальну характеристику оперативної обстановки в області (районі);

– заходи щодо підвищення готовності підрозділів до виконання завдань;

– обсяг служби і завдання кожному підрозділу відповідно до плану комплексного застосування сил і засобів в охороні громадського порядку (єдиної дислокації);

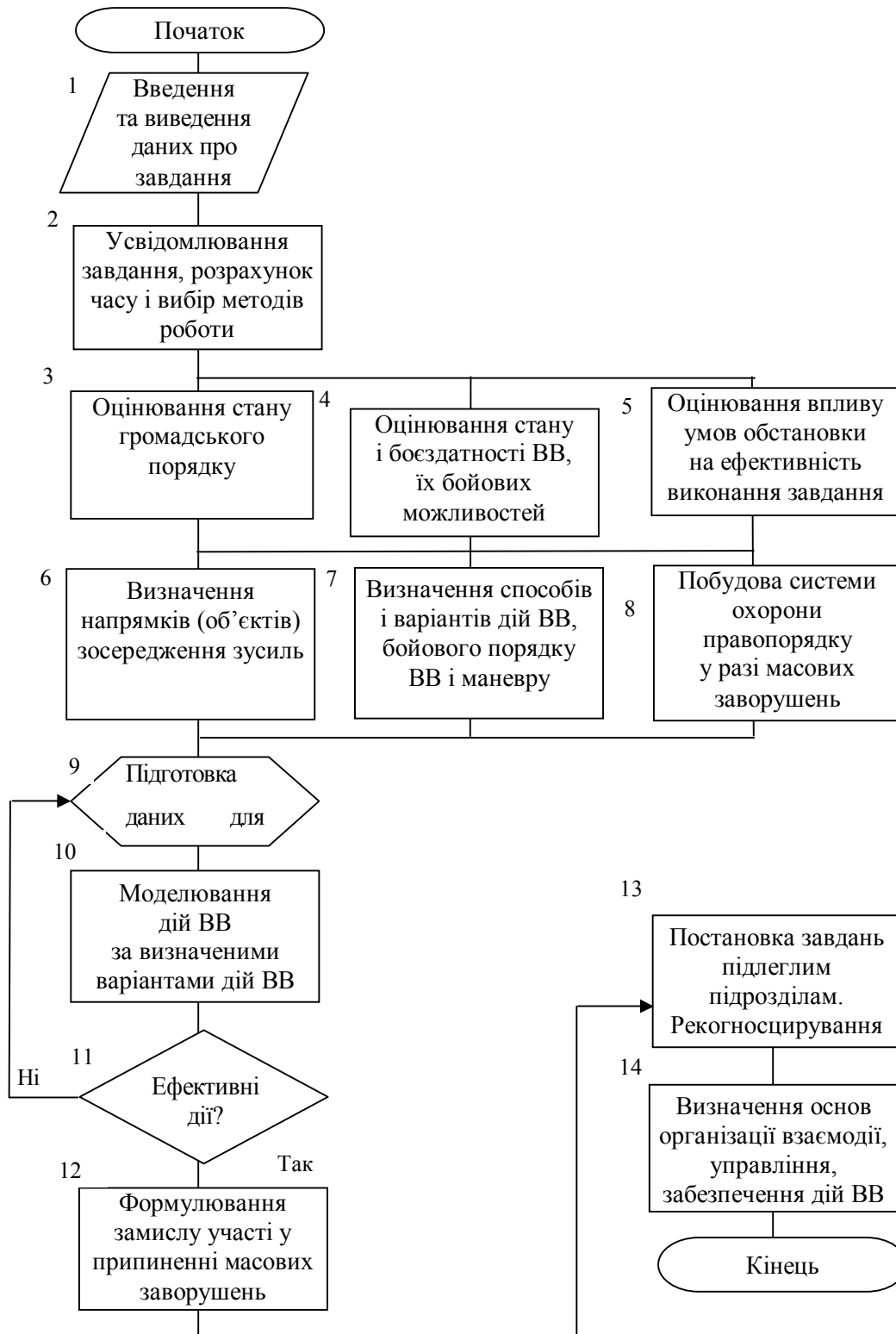

Рис. 2. Метод роботи командира і штабу ВВ у процесі вироблення рішення з оцінювання обстановки за елементами замислу участі у припиненні масових заворушень

- заходи щодо поліпшення якості несення патрульної служби;
- порядок підготовки чергових військових нарядів, начальників патрульних груп та особового складу військових нарядів до несення служби;
- заходи щодо поліпшення морально-психологічного забезпечення, зміцнення військової дисципліни та внутрішнього порядку;
- завдання з вивчення, узагальнювання і впровадження в практику передового досвіду несення патрульної служби;
- заходи щодо технічного та тилового

забезпечення підрозділів і військових нарядів;

– завдання з удосконалювання управління та зв'язку;

– порядок здійснення контролю за виконанням підрозділами (військовими нарядами) поставлених завдань тощо.

Бойові завдання командир ставить кожному підрозділу ВВ і вказує склад підрозділу, у взаємодії з якими силами виконувати завдання з охорони громадського порядку, у межах якого позиційного району та термін готовності до виконання завдання.

Командир у цей же час, продовжуючи вироблення інших елементів рішення, приступає до визначення конкретних завдань підрозділам. З визначенням завдання командир може вести особисті переговори з командирами підлеглих підрозділів, у ході яких уточнює і конкретизує їхні завдання.

У процесі вироблення рішення командир та інші органи управління використовують систему основних методів воєнно-наукового пізнання [7], що забезпечує всебічну оцінку об'єктивних факторів, реальних умов обстановки, оцінювання їх кількісної та якісної сторін, розгляд їх у безупинному розвитку та зміні, у суперечностях. У тісному взаємозв'язку з цим методом широко застосовуються загальнонаукові, логічні та математичні методи. Тактичні розрахунки є при цьому основою для пошуку раціонального варіанта рішення. Порядок тактичних розрахунків повинен повною мірою відповідати змісту і методам роботи органів управління ВВ. З цією метою начальником штабу визначаються: коли, де, які розрахунки і за якими методиками виконуються, ким і для яких цілей використовуються розрахунки.

Рішення командира на участь у припиненні масових заворушень у разі достатнього часу може оформлюватися на карті з пояснювальною запискою та додатком у вигляді схеми системи охорони громадського порядку. Оформлення рішення починається з нанесення на заздалегідь підготовлену карту даних стосовно завдання, отриманого від старшого начальника. Частину даних можливо додатково взяти з інших документів, що надходять. При цьому ступінь деталізації нанесення їх на карту визначається рівнем командної інстанції. У процесі всебічного оцінювання обстановки на карті детально відображають стан громадського порядку і можливий характер його розвитку. У міру визначення командиром окремих елементів рішення їх одразу ж наносять на карту.

Рішення та пояснювальну записку підписує командир і начальник штабу та затверджує старший командир.

Під час проведення рекогнозування виявляють райони несення служби, уточнюють види, склад, особливі обов'язки військових нарядів, порядок виконання ними завдань з ОГП.

Висновки

Таким чином, визначено проблемні питання щодо вироблення рішення командира військової частини внутрішніх військ на участь у припиненні масових заворушень та запропоновано нові підходи до підготовки рішення командира. Рішення на участь у припиненні масових заворушень включає замисел, завдання ВВ, основні питання взаємодії, управління та всебічного забезпечення. Методичні прийоми під час вироблення рішення повинні забезпечити якісну підготовку органів управління й особового складу підрозділів ВВ до виконання завдання.

Список використаних джерел

1. Городнов В. П. Методи кількісної оцінки рішень і моделювання службово-бойових дій частин і підрозділів внутрішніх військ / В. П. Городнов. – Х. : Акад. ВВ МВС України, 2008. – 265 с.

2. Про внутрішні війська МВС України: закон України від 26.03.1992 р. № 2236-ХІІ // Відомості Верхов. Ради України. – 1992. – Ст. 397.

3. Про затвердження Настанови про дії органів, підрозділів внутрішніх справ, з'єднань, військових частин внутрішніх військ, вищих навчальних закладів МВС України з ліквідації масових заворушень : наказ МВС України від 11.11.2003 р. № 1345.

4. Ролін І. Ф. Основи військового управління : навч. посіб. / І. Ф. Ролін. – Х. : Акад. ВВ МВС України, 2008. – 197 с.

5. Тимчасове положення про організацію служби спеціальних моторизованих військових частин міліції, військових частин спеціального призначення та підрозділів оперативного призначення внутрішніх військ МВС України : наказ МВС України від 05.07.2005 р. № 521.

6. Томкив І. О. Оперативно-тактические расчеты, применяемые в соединениях, частях и подразделениях внутренних войск / И. О. Томкив. – Хмельницький : Акад. пограничных войск, 2008. – 116 с.

7. Синтез адаптивних структур системи зенітного ракетно-артилерійського прикриття об'єктів і військ та оцінка її ефективності : моногр. [А. Я. Торопчин, І. О. Кириченко, М. О. Єрмошин, Г. А. Дробаха, М. П. Долина]. – Х. : ХУ ПС, 2006. – 348 с.

8. Ткаченко В. І. Теорія прийняття рішень органами військового управління : моногр./ В. І. Ткаченко, Є. Б. Смірнов, Г. А. Дробаха. – Х. : ХУ ПС, 2008. – 350 с.

Стаття надійшла до редакції 16.02.2010 р.